

Ovetenskaplig behandling inom psykiatrin borde vara lika otänkbart som inom cancervården

Den senaste tiden har det förekommit debatt om det psykoanalytiska inflytandet och tystnadskulturen inom Göteborgs psykiatri i Göteborg-Posten (senast 25/11) och i Svenska Dagbladet (10/11 och 13/11). Som anställd inom denna verksamhet sedan femton år vill jag ge min syn på saken.

Exempel på tystnad finns det gott om. Under min tid i Göteborgs psykiatri har jag aldrig hört ledningen självmant ta upp verksamhetens brist på följsamhet med Socialstyrelsens riktlinjer rörande psykoterapi. Inte heller har vi på utvecklingsdagar eller arbetsplatsträffar talat om bristen på psykologer med inriktning på kognitiv beteendeterapi. Lika lite har det ifrågasatts att behandlare bedriver psykoterapi i årtal utan att rekommenderad utvärdering görs av behandlingens effekter. Om dessa för patienterna livsviktiga frågor är det närmast totalt tyst.

Tycker då flertalet medarbetare att det råder tystnadskultur inom Göteborgs psykiatri? Det tror jag faktiskt inte. Det förefaller förekomma ett slags naturligt urval av medarbetare som förklarar den saken.

De som ser bristen på evidensbaserad psykoterapi och ledningens oförmåga att i grunden avhjälpa problemen väljer som regel att lämna verksamheten. De ger upp eftersom de inte tilldelas några förtroendeuppdrag som möjliggör att de kan påverka situationen. Därutöver sällas en del ut vid jobbansökan med hänvisning till "personlig lämplighet". Jag har också hört välmeriterade psykologer intyga att de aldrig skulle söka sig till Göteborgs öppenpsykiatri på grund av det psykoanalytiska inflytandet där.

Det finns å andra sidan medarbetare som gynnas av förhållandena inom Göteborgs psykiatri. På de öppenpsykiatriska mottagningarna i Gamlestaden har det uppstått ett kamratgäng psykologer som förenas i [sitt](#) intresse för psykoanalys, vilket framgår av de Gregorios artikel i SvD 13/11. Flera av dem har förtroendeuppdrag på mottagningen. På en fråga om det som i artikeln kallas "psykoanalysgänget" svarar psykologen Lydia Sandgren: "Vi är ju en grupp människor som känner varandra, som har pluggat tillsammans, som är tillsammans".

Kvar blir således medarbetare där en del ser evidens som ett övervärderat begrepp. Andra accepterar den rådande ordningen och sköter bara sina jobb. Jag tror dock att samtliga dessa medarbetare skulle visa en annan inställning till evidensbaserad behandling om de själva vore patienter. Som cancerdrabbade skulle de knappast acceptera att nekas den behandling som Socialstyrelsen rekommenderar och anser har starkast evidens. Skillnader mellan psykisk och somatisk sjukdom av det slag som Mikaela Blomqvist beskriver i GP 25/11 motiverar inte några dubbla måttstockar i detta avseende.

Det finns förklaringar till ovanstående förhållanden. När jag i början av min yrkesbana arbetade i Borås, blev jag bekant med en ambitiös chefsöverläkare med uttalat intresse för fransk psykoanalys. Vi råkade sedan nästan samtidigt söka oss till Göteborg. Denna läkare blev verksamhetschef inom Göteborgs psykiatri, medan jag själv fick anställning inom olika grenar av samma verksamhet. Därefter kunde jag på avstånd följa hur hen med början 2011 beredde plats i verksamhetsledningen för sex redaktionsmedlemmar ur den psykoanalytiska tidskriften Arche. Åtminstone fem av dessa liksom verksamhetschefen själv har under lång tid gått i handledning hos Arches redaktör som är utövande psykoanalytiker. Denna psykoanalytiskt inriktade krets kunde därmed utöva starkt inflytande över Göteborgs psykiatri. Det kan de fortfarande.

Ledningen för Göteborgs psykiatri tog upp de Gregorios artikel på ett par arbetsplatsträffar i november i år. Frågan är vad som är tanken med att under ledningens överinseende bjuda in till diskussion om bland annat tystnadskultur. Många medarbetare sitter tysta på stora möten, och att rikta kritik mot ledningen kan upplevas övermäktigt. Ett liknande möte hölls för övrigt redan 2018 under ledning av den då nyutträdde verksamhetschefen efter ett anonymt brev, där det bland annat hävdades att det är "lägt i tak" inom Göteborgs psykiatri.

Det borde nu vara dags att finna vägar leder bort från den tystnadskultur som ovanstående bär vittnesbörd om. Själv har jag inga goda erfarenheter av att inifrån försöka påverka förhållandena. Förmodligen behöver förändringen istället ske på initiativ utifrån, det vill säga från Sahlgrenska sjukhusets ledning eller från uppdragsgivarna i form av folkvalda politiker.

Björn Skoruppa, leg. psykolog verksam inom Göteborgs psykiatri